GEMEENTE ETTEN-LEUR

Veiligheidsprogramma

Verder samen voor veiligheid

Voorwoord

Al meerdere jaren hebben we ons veiligheidsprogramma ingestoken op het thema verbinding. Verbinding met de vele partners op het terrein van veiligheid op zowel de fysieke als de sociale veiligheid. Dit hebben we gerealiseerd door nauwe contacten met onze partners aan te gaan in zowel crisissituaties als in het vergroten van de veiligheid in onze gemeente. Inwoners moeten zich veilig kunnen voelen in hun eigen buurt, hun eigen leefomgeving.
Nu, een aantal jaar later, is deze verbinding nog steeds heel belangrijk en zijn de thema's uit de eerdere veiligheidsprogramma's nog steeds actueel. Zoals ook in het huidig raadsprogramma staat, leggen we daarbij de focus op de aanpak van ondermijning en georganiseerde criminaliteit en op het investeren in kwetsbare personen en wijken.

Ons motto: Verder samen voor veiligheid

Etten-Leur, april 2024

De burgemeester van Etten-Leur,
Marina Starmans

Inhoudsopgave

Veiligheidsprogramma 1
Verder samen voor veiligheid....1
Voorwoord 2
Ons motto: Verder samen voor veiligheid 2
Inhoudsopgave....3
Hoofdstuk 1: Inleiding 4
Hoofdstuk 2 Verder samen voor veiligheid 6
Hoofdstuk 3: Veiligheidsvelden en thema's 7
3.1 Veilige woon- en leefomgeving 7
Woninginbraken – Overvallen – Straatroven 7
Buurtpreventie 7
Politiekeurmerk veilig wonen (PKVW)....8
Digitaal Opkopers Register (DOR)....8
3.2 Bedrijvigheid en veiligheid 8
Keurmerk Veilig ondernemen (KVO) 8
Veilig Winkelcentrum 9
Veilig uitgaan, evenementen en toerisme....9
3.3 Jeugd en veiligheid 9
Jeugd 9
Advies- en regieteam....10
Drugs 10
3.4 Fysieke veiligheid....11
Verkeersveiligheid 11
Crisisorganisatie 11
3.5 Integriteit en veiligheid 12
Ondermijning....12
Cybercriminaliteit 13
Adresgerelateerde problematiek 13
Ouderen....13
Personen met verward/onbegrepen gedrag 13
Nazorg ex-gedetineerden 14
Radicalisering....14
Geweld 14
Veilige Publieke Taak....14

Hoofdstuk 1: Inleiding

In Etten-Leur werken we samen. Het verzoek van de gemeenteraad om te komen tot een integraal veiligheidsplan is daarom heel begrijpelijk. Het past bovendien uitstekend in de lijn die de gemeente enkele jaren geleden heeft ingezet om in een goede dialoog en volgens heldere afspraken samen met de partners Etten-Leur veilig te houden. Etten-Leur werkt op het gebied van veiligheid samen met veel verschillende partners en regionale samenwerkingsverbanden. Enkele voorbeelden hiervan zijn de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, de Politie-eenheid Zeeland-West-Brabant, het Zorg- en Veiligheidshuis Baronie Breda, Veilig Thuis, het Taskforce-RIEC etc. Deze partners hebben, net als de gemeente, hun eigen strategische thema's beschreven in beleidsplannen en programma's. Een voorbeeld hiervan is het Regionaal beleidsplan van de Politie of het Beleidsplan van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant. Veel van de thema's in deze plannen overlappen elkaar, accenten kunnen verschillen. De input uit deze beleidsplannen en programma's gebruiken we in ons eigen veiligheidsprogramma.
De samenwerking met partners werpt haar vruchten af: voor veel (buur)gemeenten en maatschappelijke partners is Etten-Leur hét voorbeeld van een gemeente waar samenwerking tot zichtbare successen leidt. Of het nu gaat om het terugdringen van drugsoverlast of om de aanpak van ondermijning: Etten-Leur zit er bovenop. Tegelijk hebben we door deze samenwerking ook een bepaalde afhankelijkheid van onze partners als het bijvoorbeeld gaat om prioritering of capaciteit.

Het veiligheidsprogramma geeft op hoofdlijnen de koers aan die we op het gebied van veiligheid willen inzetten. We hebben op vijf veiligheidsvelden onze speerpunten verwoord, dit vormt het kader van ons veiligheidsprogramma. Deze velden zijn:

1. Veilige woon- en leefomgeving
2. Bedrijvigheid en veiligheid
3. Jeugd en veiligheid
4. Fysieke veiligheid
5. Integriteit en veiligheid

Het voorliggende programma is geldig van 2024 tot en met 2026 en is gebaseerd op de handreiking van de Vereniging Nederlandse Gemeenten "Kernbeleid veiligheid 2021".

Doel van ons veiligheidsprogramma is dat we door een goede *proactie*, *preventie* en *preparatie* voorkomen dat de veiligheid van onze inwoners in het geding komt. Als er onverhoopt tóch problemen ontstaan, willen we de gevolgen door middel van *repressie* zo veel mogelijk beperken en door goede *nazorg* zorgen dat de situatie zo snel mogelijk herstelt.

De gemeente richt zich daarbij zowel op de fysieke veiligheid als op de sociale veiligheid. In de praktijk lopen deze domeinen overigens regelmatig samen. Als in een woonwijk een drugslab wordt ontdekt, dreigt voor de buren ontploffingsgevaar (aantasting fysieke veiligheid), maar bovendien blijken hun vertrouwde buren nietsontziende criminelen te zijn (aantasting sociale veiligheid).

Met de ontwikkeling en uitvoering van dit veiligheidsprogramma wil de gemeente samen met haar partners de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente waarborgen en waar mogelijk bevorderen en versterken.

De gemeente hanteert daarbij de volgende uitgangspunten:

- De gemeente participeert waar dat kan en pakt de regierol waar dat moet.
- De eigen verantwoordelijkheid van de partners wordt gestimuleerd.
- Het veiligheidsprogramma sluit aan bij het wijkgericht werken.
- Adviezen worden onderling afgestemd en maatregelen worden in goede samenhang genomen: ze worden vanuit de hele veiligheidsketen beschouwd en onder meer getoetst aan gemeentebreed beleid.
- Maatregelen zijn voor zover mogelijk gericht op dader, slachtoffer en omgeving.
- Communicatie is een belangrijk onderdeel bij de planvorming en de uitvoering.

Hoofdstuk 2 Verder samen voor veiligheid

Het uitgangspunt is dat de gemeente participeert bij veiligheidsvraagstukken. De gemeente kan vertrouwen op de adviezen en diensten die partners leveren vanuit hun rol en verantwoordelijkheid. Omdat partners proactief zijn en eigenaarschap tonen, zijn de netwerken succesvol. Dit geeft de gemeente de kans te luisteren naar wat er leeft, een sparringpartner te zijn en specifieke kennis, bevoegdheden en expertise in te brengen.

Als de situatie daarom vraagt, neemt de gemeente de regierol in het professionele netwerk. Het wijkgericht werken vormt het uitgangspunt: de wijkmanager is het eerste aanspreekpunt – ook als het om veiligheid gaat. Wanneer de situatie vraagt om opschaling, neemt de adviseur integrale veiligheid tijdelijk de regierol van de wijkmanager over. Zolang er geen sprake is van repressie, is de adviseur integrale veiligheid samen met de jongerenregisseur een adviseur op het gebied van veiligheid voor de wijkmanager en alle overige collega's. Daarnaast zet de gemeente boa's in die toezicht houden in de openbare ruimte en tot handhaving zijn bevoegd.
Zowel de wijkmanager, jongerenregisseur, adviseurs integrale veiligheid als de boa's beschikken over een netwerk dat past bij hun functie. Ze kennen feilloos de weg binnen hun domein, zowel intern als extern. Voor hen is het vanzelfsprekend dat in de verscheidenheid aan thema's en escalatieniveaus sprake is van verschillende netwerksamenstellingen.
Een goede informatiepositie is essentieel voor een betrouwbare veiligheidsaanpak. Om gemeentebreed op grond van dezelfde maatstaven in actie te komen en te voorkomen dat individuele veiligheidsgevoelens van inwoners te sterk bepalend zijn voor optreden, maakt de gemeente gebruik van geobjectiveerde meetgegevens die bekend zijn bij partners (o.a. politie, Surplus, Alwel). Uit hun rapportages blijkt bijvoorbeeld welke wijken meer criminaliteit kennen dan andere en hoe groot de groep bewoners is die daadwerkelijk overlast ervaart. Op deze manier kan de gemeente actief regie voeren op inzet van middelen; daarmee wordt voorkomen dat de ene buurt of wijk onevenredig hoge eisen aan de politie of gemeente stelt ten opzichte van de ander.

Hoofdstuk 3: Veiligheidsvelden en thema's

Het raadsprogramma, maatschappelijke ontwikkelingen, eigen ervaringsgegevens en aanbevelingen van de partners in veiligheid vormen de basis voor onze gemeentelijke speerpunten van veiligheid.

We hanteren hierbij vijf veiligheidsvelden met daarbinnen veiligheidsthema's. Deze zijn:

1. Veilige woon- en leefomgeving
   Overlast, veelvoorkomende criminaliteit zoals inbraken en diefstal, het veiligheidsgevoel.
2. Bedrijvigheid en veiligheid
   Veilig ondernemen, veilige winkelcentra, veilig uitgaan, veilige evenementen en veilig toerisme.
3. Jeugd en veiligheid
   Jeugdoverlast, jeugdgroepen, alcohol- en drugsgebruik, veiligheid in en om de school.
4. Fysieke veiligheid
   Verkeersveiligheid, rampenbestrijding en crisisbeheersing, brandveiligheid, gevaarlijke stoffen.
5. Integriteit en veiligheid
   Aanpak georganiseerde criminaliteit, ondermijning, veilig publieke taak, polarisatie en radicalisering, informatieveiligheid, integriteit.

3.1 Veilige woon- en leefomgeving

Woninginbraken – Overvallen – Straatroven
We zetten ons in om een veilige woon- en leefomgeving te behouden. Zo wordt veelvoorkomende criminaliteit zoals woninginbraken, overvallen en straatroven (WOS-feiten) gemonitord en wordt er indien nodig actie ondernomen in samenwerking met onze partners. Ook sluiten we ons aan bij diverse campagnes die gedurende het jaar landelijk worden geïnitieerd, zoals bijvoorbeeld "de donkere dagen campagne". Op deze manier zorgen we ervoor dat onze inwoners zich veilig voelen in de gemeente Etten-Leur.

Ook hier weer is een goede samenwerking tussen gemeente, politie en Openbaar Ministerie in de gezagsdriehoek onmisbaar voor succes. Maar ook de andere partners spelen een belangrijke rol. Actieve burgers (bijvoorbeeld buurtpreventie, burgernet, buurtinterventieteams, rolmodellen) kunnen eraan bijdragen dat daders op heterdaad kunnen worden aangehouden. Met de beschikbare informatie en kennis van alle partners kunnen we bepalen waar de belangrijkste criminaliteit zich voordoet, wie vooral slachtoffer worden en welke mogelijke daders actief zijn.

Buurtpreventie
De politie constateert dat het aantal inbraken vermindert in wijken waar een buurtpreventieloopteam of buurtwhatsappgroep aanwezig is.
In oktober 2023 zijn er 18 buurtwhatsappgroepen bekend binnen de gemeente Etten-Leur waarin buurtbewoners met elkaar aandacht vragen voor verdachte situaties en het nemen van preventiemaatregelen. Met de buurtpreventieteams bespreken we of het gebruik van deze app in

Etten-Leur navolging verdient. Daarnaast zijn er in Etten-Leur 7 buurtpreventieloopteams actief. Vrijwilligers uit deze teams lopen regelmatig een rondje door hun wijk en houden zo een oogje in het zeil. De gemeente streeft na dat alle wijken beschikken over buurtpreventieteams. Daarbij zorgt zij ervoor dat buurtpreventieteams voldoende op hun taak zijn toegerust: leden van het team krijgen een goede opleiding en beschikken over de benodigde bescheiden. De wensen van het buurtpreventieteam staan daarbij centraal: waar het ene team graag gebruik maakt van zichtbare hesjes, gaat het andere team liever onopvallend de straat op. De gemeente onderhoudt regulier contact met de coördinator van het team; adviezen en signalen worden serieus genomen en waar mogelijk opgevolgd.

Politiekeurmerk veilig wonen (PKVW)

Het politiekeurmerk veilig wonen helpt bewoners een zo veilig mogelijke leefomgeving te realiseren. Het keurmerk werkt preventief tegen woninginbraken, overlast, vandalisme en criminaliteit op straat. We zetten diverse acties op om inwoners te ondersteunen in het veiliger maken van het eigen huis. Afgelopen jaren hebben we samen met onze partners inwoners een woningscan aangeboden waarbij het hang- en sluitwerk beoordeeld werd door professionals. Op deze manier krijgen inwoners handvaten om ook zelf aan te slag te gaan met veiligheid en het veiligheidsgevoel. In 2024 zullen we dit project voortzetten.

Digitaal Opkopers Register (DOR)

In de strijd tegen heling ambieert de politie de instelling van een zogenoemd Digitaal Opkopers Register in district de Baronie, in navolging op het succes in de 74 gemeenten waarin dit register al gebruikt wordt. Wettelijk gezien moeten opkopers voor elk goed dat zij verwerven onder meer registreren hoe het eruit ziet, wie het heeft aangeboden en tegen welke prijs het is ingekocht. Door deze informatie digitaal beschikbaar te stellen, krijgt de politie via een koppeling met haar systemen, automatisch een melding als er sprake is van registratie van een gestolen goed. Bovendien kunnen de boa’s en de politie bij het bezoek aan een opkoper eenvoudig op afstand controleren of het voorwerp daadwerkelijk is geregistreerd.

3.2 Bedrijvigheid en veiligheid

Veilig ondernemen

Keurmerk Veilig ondernemen (KVO)

Het keurmerk veilig ondernemen is bedoeld om de industrieterreinen en winkelcentra zo veilig mogelijk te maken De ondernemers en Veiligheidspartners in de gemeente Etten-Leur investeren al geruime tijd in de veiligheid van haar bedrijventerreinen. In 2008 is het eerste KVO-certificaat Basis Samenwerken behaald. Vanaf deze periode is het certificaat elke drie jaar opnieuw afgegeven, en is de wens door de partners uitgesproken deze samenwerking te blijven continueren.

We zetten ons in om de samenwerking voort te zetten en via het Keurmerk Veilig Ondernemen de aantrekkelijkheid van het bedrijventerrein Vosdonk verder te verbeteren en de gevallen van criminaliteit, overlast en onveiligheidsgevoelens terug te brengen.

Het Keurmerk Veilig Ondernemen heeft zich landelijk bewezen als een instrument dat effectief kan zijn om publieke en private partijen samen te laten werken aan veiligheid. Met het KVO project werken de Gemeente, politie, brandweer, Stichting Surveillance Vosdonk (SSV) en de Ondernemersvereniging Industriële Kring Etten-Leur (IKE) samen aan initiatieven om op vele aspecten de veiligheid blijvend te verbeteren

Veilig Winkelcentrum
Vanuit de ondernemers van het Winkelhart de afgelopen jaren weinig animo geweest voor het keurmerk veilig ondernemen. Dit heeft geresulteerd in onvoldoende samenwerking op dit gebied, en kent het Winkelhart geen certificaat KVO. Meer duidelijkheid op de nieuwe ontwikkelingen in het Winkelhart zijn nu de eerste prioriteit voor de ondernemers. Daarna zullen we de ondernemers weer gaan stimuleren de voordelen van de samenwerking KVO te willen zien. Daarbij gaan we voorlopig uit van eerste verkennende gesprekken in het najaar van 2024.

Veilig uitgaan, evenementen en toerisme
Op gebied van horeca en evenementen hebben we na corona te maken met meer agressie op evenementen. Evenementen hebben een directe koppeling met horeca, toch zeker als een evenement vroeger moet afsluiten terwijl horeca nog open is. De afgelopen jaren heeft dit tot meer incidenten geleid en is vaker een beroep gedaan op samenwerking evenementenbeveiliging/Boa's /politie en SfeerBeheer Groep. Ook het cameratoezicht kan hier zijn steentje in bij gaan dragen. Dit wordt onder andere door het plaatsen van een camera op de Markt en het adviseren van cameratoezicht bij evenementen opgepakt.
Sinds eind 2021 huurt de gemeente Sterk Op Straat Wijkcoaches van de SfeerBeheer Groep in. Zij leggen op een natuurlijke manier contact met de bewoners (jong en oud) en onderzoeken waar de verbeterpunten liggen ten behoeve van een sociale en veilige leefomgeving.
De wijkcoaches:

- bewaken de algemene veiligheid binnen de aandachtsgebieden. Zij handelen vanuit een sociaal maatschappelijk ondersteunende rol en daarnaast hebben zij de mogelijkheid om op te schalen in interventies.
- werken intensief samen met gemeente en politie waarin zij de spil vormen in de communicatie door een constante sfeerimpressie te geven en ongewenste situaties te stabiliseren of juist voor te zijn. De wijkcoaches werken preventief, onderzoekend, oplossend & verbindend.
- zoeken actief de samenwerking op met gemeente, hulpverlening en sociaal-maatschappelijke partijen met als doel een krachtig netwerk te realiseren waarin verbinding centraal staat en iedereen in haar kracht komt te staan.

3.3 Jeugd en veiligheid

Jeugd
Een jeugdige samenleving bruist. Enerzijds geeft dit energie aan de omgeving; anderzijds kost het diezelfde omgeving soms ook energie. De kunst is om de jeugd onderdeel te laten uitmaken van de openbare ruimte, maar te voorkomen dat ze er in negatieve zin een stempel op drukken.

Een eerste vereiste daarvoor is te weten wat er speelt. In onze gemeente worden jeugdgroepen in kaart gebracht volgens het 7 stappen model. Dit is een werkproces voor de aanpak van problematische jeugdgroepen en groepsgedrag met als doel:

- Het beëindigen of verminderen van problematisch groepsgedrag.
- Overlast en criminaliteit te verminderen.
- De sociale positie van jongeren te versterken en perspectief te bieden.
- De negatieve groepsdynamiek te verstoren.

- Nieuwe aanwas te voorkomen.
- Doorgroei naar criminele netwerken te voorkomen.

Deze methodiek zorgt ervoor dat de jongerenregisseur samen met de netwerkpartners de jeugdgroeperingen goed in beeld krijgt. De 7 stappen bieden handvatten om signalen op een zorgvuldige manier te verkennen en een plan van aanpak maakt hoe deze groeperingen aan te pakken.

De jongerenregisseur heeft hiervoor een nauwe samenwerking met de politie, BOA's , Jongerenwerk, SfeerBeheer Groep en het Centrum voor Jeugd en Gezin . Verder is er een structureel overleg met de samenwerkende partners waarin we het 7 stappenmodel hanteren als leidraad voor het overleg. De jongerenregisseur houdt overzicht en voert regie op de meldingen jeugdoverlast die worden gedaan bij de gemeente of politie. Wanneer er sprake is van structurele overlast of strafbare feiten voert de jongerenregisseur samen met de wijkagent jeugd van de politie gesprekken met jongeren en hun ouders.

De jongerenregisseur houdt zich dagelijks bezig met het uitvoering geven aan het beleid rondom de jongeren in Etten-Leur en het zoeken naar afstemming met andere beleidsterreinen. Speciale aandacht is er voor jongeren en ondermijnende criminaliteit. Wanneer individuele casussen dreigen te verergeren of vast te lopen voert de jongerenregisseur hierop regie om escalatie of stagnatie te voorkomen.

Advies- en regieteam

In 2023 hebben we binnen de gemeente Etten-Leur een aantal professionals op het gebied van jeugd, zorg en veiligheid samengebracht in het Advies- en regieteam. Het Advies- en Regieteam heeft kennis van het brede spectrum van zorg en veiligheid, van jong tot oud. Het werkt vanuit een brede integrale aanpak en heeft korte lijnen met diverse externe partners, zoals het Werkplein, Alwel, wijk-ggz, bemoeizorg, Novadic-Kentron, GgzBreburg en Surplus. Deze afstemming vindt onder meer plaats door de deelname aan het Maatschappelijk Steunsysteem (MASS).

Drugs

Een aanzienlijk deel van de straatroven, inbraken en diefstallen is gekoppeld aan verslavingsproblematiek en bij een groeiend deel van de geweldsincidenten is sprake van excessief alcohol- en/of drugsgebruik. De problematiek rond drugs is tweeledig:

1. Overlast: drugsgebruikers leidt tot veiligheidsproblemen in de woonomgeving en de persoonlijke levenssfeer;
2. Criminaliteit: de handel in en productie van drugs vindt plaats in de wereld van de (georganiseerde) misdaad.

Sinds 2014 besteedt de gemeente, samen met de netwerkpartners en in het bijzonder met Novadic Kentron, intensieve aandacht aan de aanpak van GHB-verslaving en de overlast die hiermee gepaard gaat. Dit heeft effect gehad: het aantal bij de instanties bekende GHB-verslaafden is in afgelopen jaren drastisch teruggebracht. Deze aanpak wordt inmiddels bij alle vormen van alcohol- en middelenmisbruik toegepast.

De kern van het succes is dat er ruimte is voor maatwerk en dat er sprake is van integrale samenwerking. Door de veelheid aan betrokken partijen en de soms tegengestelde belangen is er sprake van complexe problematiek. Gemeente, politie, verslavingszorg, geestelijke - en lichamelijke gezondheidszorg en woninginstanties moeten nauw samenwerken om hetzelfde, gezamenlijk onderschreven doel te bereiken. In de weg daar naartoe moet in iedere casus juist ruimte zijn voor maatwerk en creativiteit. De verschillende trajecten als woningtoewijzing, detox-behandeling en dagbesteding zijn sterk van elkaar afhankelijk en elke casus kent zijn eigen omstandigheden: van handhaving, criminaliteit en jongerenwerk tot verslavingszorg en psychische hulpverlening, tot volksgezondheid en preventie, tot crisisopvang, woonvoorziening en jeugdzorg en tot uitkering, werk, dagbesteding en nazorg. De regie hiervoor ligt in handen van de gemeente. Dit vraagt om een hoge inzet, maar deze is noodzakelijk om te zorgen dat drugsgebruik en de bijbehorende problematiek blijvend worden teruggedrongen.

Met de politie en het Openbaar Ministerie werkt de gemeente daarnaast nauw samen als het gaat om bijvoorbeeld de opsporing en ontmanteling van drugslabs, hennepkwekerijen en de controle van de coffeeshop. Maar ook de nationale en regionale ontwikkelingen volgen we op de voet. Het monitoren van het experiment met het telen van wiet en de impact die dit heeft op de omgeving heeft de komende tijd onze bijzondere aandacht.

3.4 Fysieke veiligheid

Verkeersveiligheid

De gemeenteraad heeft in haar raadsprogramma doelstellingen opgenomen voor verkeersveiligheid. De raad focust zich hierbij op drie pijlers: gedrag, infrastructuur en handhaving. Deze doelstellingen komen terug in de Mobiliteitsvisie en worden vertaald in het Mobiliteitsplan. Met de politie wordt het gesprek gevoerd over handhaving op het gebied van verkeersveiligheid.

Crisisorganisatie

In geval van een ramp of crisis die wat bron- en effectgebied betreft beperkt blijft tot de grenzen van één gemeente is de burgemeester van die gemeente verantwoordelijk voor de inzet van alle hulpdiensten. Met de inwerkingtreding van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) in 2010 is dit ook formeel vastgelegd. De wet zegt letterlijk dat de burgemeester het "opperbevel heeft" over diegenen "die aan de bestrijding van de ramp deelnemen". De burgemeester laat zich daarbij adviseren door het gemeentelijk beleidsteam (GBT). Het GBT bestaat doorgaans uit de hoogst operationeel/ambtelijk leidinggevenden van minimaal brandweer, GHOR, politie en gemeente. Het uitgangspunt is dat het GBT zich buigt over de strategische en bestuurlijke knelpunten.

De aanwezigheid van een veiligheidsregio ontslaat de gemeente niet van specifieke taken, plichten en verantwoordelijkheden. Naast het genoemde opperbevel van de burgemeester en de rol van het beleidsteam is de gemeente primair verantwoordelijk voor het proces 'bevolkingszorg'. In dit proces spelen crisiscommunicatie, publieke zorg, omgevingszorg en nazorg een belangrijke rol.

Om in crisistijd snel en slagvaardig te kunnen handelen, moet de gemeente op deze taken zijn toegerust. Medewerkers moeten weten wat van hen wordt verwacht: zij moeten onverwachts en

onder hoge druk specialistische taken vervullen waar zij in hun dagelijkse werkzaamheden nooit mee te maken krijgen. Dit vraagt veel tijd en aandacht, zowel in de voorbereiding op een mogelijk incident, als tijdens een ramp of crisis.
Voor de uitvoering van deze taken werken de gemeenten in het district de Baronie nauw samen. Specifiek wordt in Etten-Leur samengewerkt met de gemeenten Breda en Zundert als het gaat om het piket Officier van Dienst Bevolkingszorg. Recent heeft de crisisorganisatie een doorontwikkeling gemaakt en werken we nog nauwer samen in de regio.

3.5 Integriteit en veiligheid

Ondermijning
De vermenging van onder- en bovenwereld vormt een risico voor de Nederlandse samenleving. Criminele activiteiten zijn niet uit te voeren zonder gebruik te maken van legale diensten als transport, opslag, financiën, vergunningen en huisvesting. Ondermijnende criminaliteit vindt vaak plaats in georganiseerd verband. Het gaat vaak om drugscriminaliteit, witwassen/vastgoed, mensenhandel en -smokkel, fraude en milieucriminaliteit. Hoewel de daders vaak bovenregionaal en/of (inter)nationaal opereren, heeft ondermijning juist ook op lokaal niveau veel uitingsvormen en verbindingen. Daarom is het belangrijk dat wij als gemeente alert zijn op mogelijke signalen.
De vraag is niet óf er ondermijning plaatsvindt, de vraag is wáár dat gebeurt.
Ook hier weer speelt de integrale aanpak een belangrijke rol. In nauwe samenwerking met het LIEC en het RIEC (het Landelijk cq Regionaal Informatie en Expertise Centrum), de politie en de andere partners in veiligheid worden niet alleen gerichte handhavingsacties gehouden, maar blijft de gemeente bovendien investeren in kennis en vaardigheden in het signaleren van ondermijning. Dit doet zij niet alleen voor hun medewerkers, maar ook voor specifieke doelgroepen (bv organisatoren van evenementen, eigenaren van onroerend goed in agragrische sector en verhuur enz).
De gemeente wil bevorderen dat alle partners in de uitvoering van hun dagelijks werk hun ogen en oren openhouden en daarbij zoveel mogelijk spelers inzetten: wijkagenten, BOA's, bouw- en woningtoezicht, maatschappelijke organisaties en burgers. De signalen die we hierdoor krijgen, nemen we mee tijdens de zogenoemde BIT-acties die een aantal keren per jaar worden gehouden. BIT staat daarbij voor Baronie Interventie Team. In samenwerking met de 11 gemeenten in district de Baronie worden op een dergelijke actiedag op diverse locaties in het district grootschalige controles gehouden rond een specifiek thema (bijvoorbeeld garagebedrijven, bedrijventerreinen). Afhankelijk van het thema zetten ook organisaties als de Belastingdienst en Douane bij deze BIT-acties hun opsporingscapaciteit in.

De komende jaren gaan we verder aan de slag met de aanpak van georganiseerde criminaliteit en ondermijning. Dit doen we o.a. door in samenwerking met onze partners integrale actiedagen te organiseren op diverse relevante onderwerpen (bijvoorbeeld garageboxen, autobedrijven of het buitengebied) of door juist te acteren op basis van signalen. We blijven aan onze medewerkers, maar ook aan onze inwoners het belang benadrukken om signalen bij ons te melden zodat we hierop kunnen acteren. Op deze manier bestrijden we die georganiseerde criminaliteit.

Cybercriminaliteit
De laatste jaren is duidelijk een verschuiving zichtbaar van fysieke criminaliteit naar cybercriminaliteit. Cybercriminaliteit is een breed begrip en omvat verschillende onderwerpen zoals identiteitsfraude, phishing, extortion, malware en ransomware. We zetten als gemeente in op voorlichting en preventie voor onze inwoners. Dit doen we bijvoorbeeld door een e-learning aan te bieden waarbij inwoners op een laagdrempelige manier veel kunnen leren over cybercriminaliteit. Steeds meer mensen worden het slachtoffer van hackers. De gevolgen voor de gedupeerden zijn groot: van chantage tot identiteitsfraude of -diefstal. De aanpak van digitale veiligheid en cybersecurity is primair belegd bij de politie en bij de rijksoverheid, maar als het gaat om informatieveiligheid liggen er wel degelijk taken voor de gemeente. Door scherp toezicht kan de gemeente voorkomen dat wordt gefraudeerd met identiteitsbewijzen, uitkeringen of adressen. Daarnaast heeft de gemeente de taak zeer zorgvuldig de informatie te beveiligen die zij uit hoofde van haar functie beheert. We nemen verantwoordelijkheid voor de beschikbaarheid, toegankelijkheid, integriteit en vertrouwelijkheid van de informatie waar de gemeente over gaat. In de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en Suwinet zijn de formele, wettelijke eisen opgenomen voor het beheer van deze informatie. Het risico is echter primair gelegen in menselijk gedrag; medewerkers die hun computers niet vergrendelen of slordig omgaan met wachtwoorden. Ook op dit gebied werkt de gemeente aan de bewustwording van haar medewerkers.

Adresgerelateerde problematiek
Op initiatief van het VNG is een werkwijze ontwikkeld, die overheden stimuleert nauw samen te werken in de aanpak van adresfraude. Door de krachten te bundelen, komen ‘verdachte’ situaties in beeld. Het kan daarbij gaan om mensen die bewust op een ander adres ingeschreven te staan om financiële voordelen te verkrijgen, maar ook om ondermijnende criminelen, die onder de radar willen blijven.

Ouderen
Ouderen blijven steeds langer thuis wonen. Moderne technologieën kunnen hen helpen langer zelfstandig thuis te blijven wonen. In en om de woning komen voorzieningen beschikbaar die bijdragen aan de veiligheid en de zelfstandigheid van ouderen. Door ouderen op deze mogelijkheden te attenderen, wil de gemeente samen met partners het levensloopbestendig wonen stimuleren.

Personen met verward/onbegrepen gedrag
In de maatschappij zien we een toenemend aantal mensen dat de grip op hun leven dreigt te verliezen en daarmee zichzelf of anderen mogelijk schade toebrengen, ook in Etten-Leur speelt dit veel. Het zijn mensen met complexe (psychische) problemen die gedrag vertonen dat anderen niet direct begrijpen. Vaak is er sprake van eenzaamheid, woningnood, werkeloosheid, schulden en zelfs trauma’s. Het gaat om mensen die zelf niet altijd om hulp vragen. Een klein deel van hen veroorzaakt overlast of pleegt misdrijven. Door op de juiste wijze aandacht te besteden aan deze mensen, kunnen we persoonlijk en maatschappelijk leed voorkomen. We zetten ons integraal in, ook met bijvoorbeeld ambulante begeleiding en integrale samenwerking met bijvoorbeeld de wijk GGZ-er. Hiermee proberen we te voorkomen dat personen met verward gedrag ontsporen.

Nazorg ex-gedetineerden
De gemeente werkt intensief samen met het Zorg- en Veiligheidshuis Baronie Breda in de begeleiding van ex-gedetineerden (en hun naasten). De samenwerking is erop gericht te voorkomen dat ex-gedetineerden na hun vrijlating in een gat vallen met het risico dat ze daardoor terugvallen in oude patronen. De begeleiding richt zich onder meer op de thema's zorg, schulden, werken, huisvesting, identiteitsbewijs en persoonlijke omstandigheden.

Radicalisering
Binnen het veiligheidsnetwerk is voortdurend aandacht voor het monitoren van mogelijke radicalisering. De gemeente is alert op alle signalen die duiden op radicalisering van inwoners in Etten-Leur. We volgen de ontwikkelingen op de voet; de adviseurs integrale veiligheid hebben een opleiding gevolgd in het herkennen van de signalen en de aanpak van radicalisering. In het verlengde hiervan zien we een toename van inwoners die zich afzetten tegen de overheid (bijvoorbeeld de zgn. soevereinen). Ook hier is vanuit de gemeente aandacht voor en we proberen zoveel als mogelijk de verbinding te houden met deze inwoners. Ook met betrekking tot deze casuïstiek werken we samen met het Zorg- en Veiligheidshuis Baronie Breda.

Geweld
De aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling verdient aandacht. In het voorjaar van 2018 verscheen onder regie van de ministeries van J&V, VWS en de VNG de nota 'Geweld hoort nergens thuis: aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling'. Het programma wil (1) zorgen dat geweld eerder en beter in beeld komt, (2) het geweld zo snel mogelijk stoppen en (3) aandacht voor specifieke groepen, als slachtoffers van loverboys, seksueel geweld, ouderenmishandeling, kinderen in kwetsbare opvoedingssituaties en kinderen in een complexe scheiding.

Het overgrote deel van het geweld (90%) betreft zogenaamd expressief geweld: de dader wil "een punt maken". Hij of zij wil meer status, meer spanning of domweg een kick krijgen. Huiselijk geweld, mishandelingen en bedreigingen zijn voorbeelden van expressief geweld. Vaak is in dergelijke situaties sprake van overmatig drugs- en alcoholgebruik.
In de overige 10% van de geweldssituaties is sprake van instrumenteel geweld: het geweld wordt gebruikt als middel (instrument) om bijvoorbeeld een slachtoffer te beroven. Voorbeelden hiervan zijn overvallen en straatroven.

Veilige Publieke Taak
Het is belangrijk dat de overheid en organisaties met een publieke taak hun werkzaamheden veilig kunnen verrichten. Geweld tegen overheidsfunctionarissen en mensen met een publieke taak is niet voor niets een belangrijke prioriteit bij politie en justitie. Om samen met haar partners deze veiligheid te bewerkstelligen, adviseert de politie dan ook contact op te nemen bij alle vormen van geweld tegen overheidsfunctionarissen of medewerkers met een publieke taak. De wensen van de betrokkene zullen in dit contact nadrukkelijk worden meegewogen. Mogelijkheden hiervoor zijn onder andere: aangifte onder nummer, een reprimande geven aan de betrokkene of het niet doen van aangifte omdat dit de behandeling van een cliënt zou bemoeilijken. Op deze manier wordt samengewerkt voor veiligheid in de publieke taak. Met name het verbale geweld in de richting van gemeenteambtenaren is de laatste jaren toegenomen. Het gaat daarbij vooral om agressie van externen in de vorm van schelden, schreeuwen of zeer felle discussies; in uitzonderingsgevallen is er sprake van verbaal of schriftelijk bedreigen, chanteren of vernederen.

Het college heeft in maart 2022 het ‘Handboek omgaan met agressie’ vastgesteld. Dit handboek geeft naast ons interne beleid leidinggevenden en medewerkers praktische handvatten bij het voorkomen, beperken en afhandelen van ongewenst gedrag van inwoners.